

Haagerkonferencen udarbejdede i 1972 en konvention om lovvalg ved produktansvar. Denne konvention er endnu kun ratificeret af få lande. Justitsministeriet overvejer for tiden en eventuel dansk ratifikation af konventionen.

6. Værnetingsregler og EF-domskonventionen

De almindelige værnetingsregler i retsplejelovens kapitel 22, indeholder ikke udtrykkelige bestemmelser om værneting i sager om produktansvar.

Ved lov nr. 324 og nr. 325 af 4. juni 1986, der er sat i kraft ved bekendtgørelse nr. 724 af 22. oktober 1986, blev der gennemført en fuldstændig revision og modernisering af de nationale og internationale værnetingsregler.

Efter lov nr. 324 af 4. juni 1986 om ændring af retsplejeloven vil en skadelidte som hidtil kunne anlægge sag om produktansvar mod en producent eller importør med hjemting i Danmark ved dennes hjemting. Efter den ny § 243 i retsplejeloven kan sager, hvorunder der påstås straf, erstatning eller oprejsning i anledning af retskrænkelser, anlægges ved retten på det sted, hvor retskrænkelsen er foregået. Det fremgår af bemærkningerne til den pågældende bestemmelse, at bestemmelsen medfører, at sag om produktansvar kan anlægges, hvor skaden er sket. Den skadelidte vil således også kunne anlægge sagen på skadesstedet, som ofte vil være det sted, hvor skadelidte har bopæl.

Har den ansvarlige producent m.v. ikke hjemting i Danmark eller i et EF-land, der har tiltrådt konventionen af 27. september 1968 om retnernes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, (EF-domskonventionen), vil sagen her i landet alene kunne anlægges på det sted, hvor skaden er sket, jf. § 246 jf. § 243.

Såfremt den ansvarlige producent m.v. ikke har hjemting i Danmark, men i et EF-land, der er omfattet af EF-domskonventionen, skal konventionens værnetingsregler anvendes, jf. lov nr. 325 af 4. juni 1986. Efter konventionens artikel 5, nr. 3, og artikel 53, kan en person eller et selskab m.v. i sager om erstatningsansvar uden for kontrakt sagsøges ved retten på det sted, hvor skadestilføjeisen er foregået. Det antages, at erstatningsansvar for produktskader er omfattet af denne bestemmelse. EF-konventionen vil derfor gøre det muligt at sagsøge udenlandske producenter af defekte produkter her i landet, dersom det pågældende EF-land har tilsluttet sig domskonventionen. Hvis skadelidte får medhold, kan dommen efter konventionen derefter fuldbyrdes i den EF-stat, hvor producentens virksomhed befinder sig.

7. Produktansvar i forhold til det køberetlige ansvar

Hverken købelovens regler om erstatningsansvar for mangler i almindelige køb (§§ 42 og 43) eller reglen om erstatningsansvar i forbrugerkøb (§ 80) omhandler spørgsmålet om, i hvilket omfang køber kan kræve erstatning for produktskader.

Købelovens regler om erstatningsansvar vedrører i første række sælgers ansvar for mangler, som selve produktet (salgsgenstanden) er behæftet med. Herudover vil sælgeren kunne blive ansvarlig for visse følgeskader, som er forårsaget af mangler ved salgsgenstanden f.eks. driftstab.

Købelovens regler antages imidlertid ikke i almindelighed at finde anvendelse på fysiske skader, som salgsgenstanden volder på andre ting, eller på personskader, som forvoldes af salgsgenstanden (produktskader).

I tilfælde af produktskader vil der ofte være tale om, at salgsgenstanden (produktet) ud over at lide af en defekt tillige er mangelfuld i køberetlig forstand. Det forhold, at produktansvaret ikke bedømmes efter købeloven, udelukker imidlertid ikke, at købelovens øvrige misholdelsesbeføjelser vil kunne finde anvendelse.

Afgrænsningen af, hvilke skader der er omfattet af henholdsvis købeloven og reglerne om produktansvar, vil kunne give anledning til vanskeligheder i praksis, særligt hvis defekten kan lokaliseres til en del af en større enhed, og det er den større enhed, der skades. Ved vurderingen af spørgsmålet finder Justitsministeriet, at der bør tages udgangspunkt i, om det defekte produkt er en del af et produkt, der er blevet solgt som en enhed. Som eksempel herpå kan nævnes en privat benyttet bil. I tilfælde af, at der opstår skade på f.eks. bilens karrosseri som følge af, at bilen ved købet havde defekte bremses, vil skaden skulle betragtes som en skade på selve det defekte produkt, hvorfor skaden ikke omfattes af reglerne om produktansvar. Hvis bilen senere forsynes med nye bremses, vil en skade på bilen, som følge af, at de nye bremses var defekte, være en skade på en anden genstand end selve det defekte produkt, og skadelidte vil kunne kræve erstatning af producenten af bremsesne efter reglerne om produktansvar.

Afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en skade på selve det defekte produkt eller på en anden ting end det defekte produkt, vil ofte afhænge af, hvad der nærmere er aftalt mellem køber og sælgeren. Afgrænsningen vil i øvrigt som hidtil skulle ske gennem domstolens praksis.

Høringsmyndigheder

8. Forslaget har været til udtalelse hos følgende myndigheder og organisationer: